

projekt

**POWIATOWY PROGRAM
DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2021 - 2030**

Ryki 2021 r.

1.	Wstęp	str. 3
2.	Uzasadnienie programu	str. 5
3.	Diagnoza	str. 6
4.	Cele operacyjne programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych powiatu ryckiego na lata 2021 – 2030	str. 16
4.1	Cel szczegółowy I Włączenie osób niepełnosprawnych w życie społeczne	str. 17
4.2	Cel szczegółowy II Aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez priorytetowe traktowanie rehabilitacji zawodowej oraz tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych	str. 19
4.3	Cel szczegółowy III Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do Edukacji	str. 20
4.4.	Cel szczegółowy IV Ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i udział w turnusach rehabilitacyjnych	str. 22
5.	Harmonogram realizacji celów operacyjnych na lata 2021-2030	str. 24
6.	Spójność Programu z innymi programami powiatowymi, wojewódzkimi i Krajowymi	str. 28
7.	Uwarunkowania realizacji programu	str. 29
8.	Adresaci programu.....	str. 30
9.	Miejsce realizacji programu.....	str. 30
10.	Partnerzy	str. 30
11.	Monitorowanie	str. 31

1. WSTĘP

Kreowanie lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizacji zadań zmierzających do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym stanowi ważne i obligatoryjne zadanie władz samorządowych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej Programem, jest dokumentem określającym i koordynującym działania w zakresie polityki socjalnej powiatu, ukierunkowanym na problemy osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Stworzenie spójnego systemu wspierania osób niepełnosprawnych jest niezbędne do osiągnięcia celu głównego, jakim jest zwiększenie możliwości osób niepełnosprawnych, tak aby mogły one w pełni korzystać ze swoich praw i uczestniczyć w życiu społecznym i zawodowym.

Osoby niepełnosprawne posiadają takie same fundamentalne prawa, jakie posiadają wszyscy obywatele i nie mogą być dyskryminowane, prześladowane czy marginalizowane ze względu na swoją dysfunkcję.

Uchwalona przez Sejm 1 sierpnia 1997r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych zawiera katalog dziesięciu praw osób niepełnosprawnych w tym:

1. Dostęp do dóbr i usług, umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym;
2. Dostęp do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych, uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny;
3. Dostęp do wszechstronnej rehabilitacji, mającej na celu adaptację społeczną;
4. Dostęp do nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej;
5. Pomoc psychologiczną, pedagogiczną i inną umożliwiającą rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych;
6. Pracę na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystanie z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych;
7. Zabezpieczenie społeczne uwzględniające konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym;

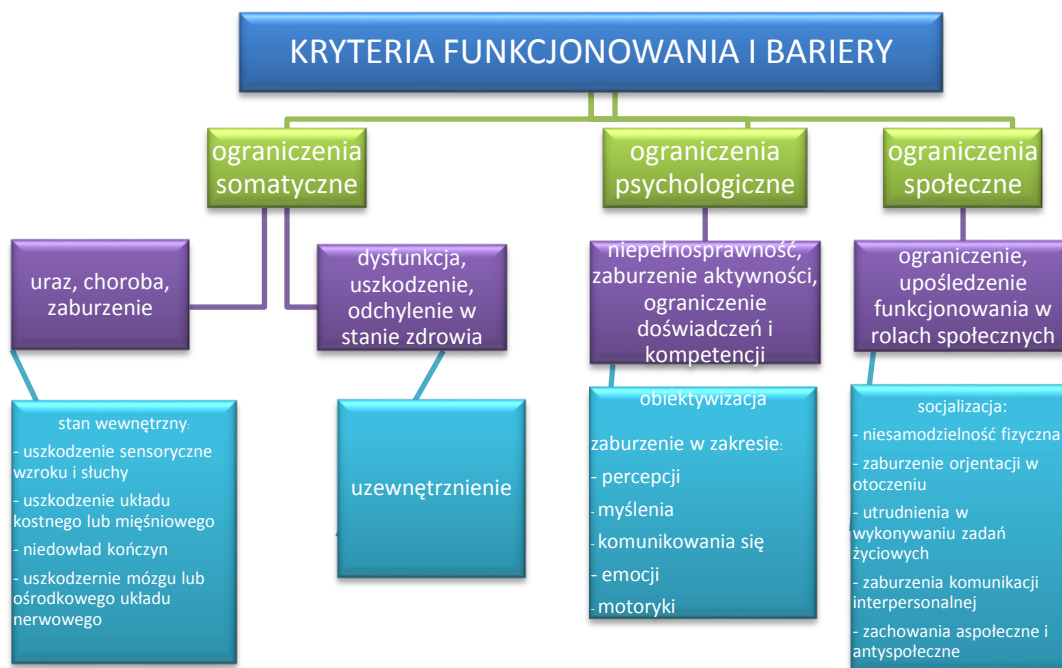
8. Życie w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostęp do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostęp do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej;

9. Posiadanie samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz prawa do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych;

10. Pełne uczestnictwo w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce, odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Osoby niepełnosprawne to grupa osób zagrożona wykluczeniem społecznym. Grupa ta nie jest jednorodna lecz zróżnicowana pod wieloma względami tj. stopnia i rodzaju niepełnosprawności, wieku, statusu materialnego, poziomu wykształcenia, miejsca zamieszkania. Biorąc pod uwagę zakres zjawiska, niezaprzeczalnym staje się konieczność podejmowania przez państwo, a także instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe różnorodnych działań i wysiłków zmierzających do rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz eliminowania barier ograniczających bądź utrudniających ich funkcjonowanie w społeczeństwie. Prowadzenie działań skierowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin jest niezbędnym warunkiem wspomagającym zwiększenie aktywności tej części społeczności Powiatu. Wszelkie przedsięwzięcia służące rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych są nieodzownym czynnikiem w poprawie warunków ich życia. Oddziaływanie powinno być kierowane zarówno do osób niepełnosprawnych jak i ich rodzin poprzez zapobieganie ich izolacji i marginalizacji. Osiągnąć to można poprzez tworzenie warunków do integracji osób niepełnosprawnych z najbliższym otoczeniem społecznym, przeciwdziałanie izolacji rodzin z osobą niepełnosprawną oraz przygotowanie osób niepełnosprawnych do samodzielnego życia.

Poniższy wykres obrazuje podstawowe kryteria funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz wynikające z tego bariery.

„Niepełnosprawność obejmuje różne ograniczenia funkcjonalne jednostek ludzkich w każdym społeczeństwie, wynikające z uszkodzenia zdolności wykonywania jakiejś czynności w sposób uważany za normalny, typowy dla życia ludzkiego. Ograniczenia te mogą mieć charakter stały lub przejściowy, całkowity lub częściowy, mogą dotyczyć sfery sensorycznej, fizycznej i psychicznej” (Dykcik, 2001, s.18).

2. UZASADNIENIE PROGRAMU

Podstawą prawną opracowania i realizacji programu jest Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020r. poz. 426 z późn. zm.). Artykuł 35 a ust. 1 ww. ustawy nakłada na powiat obowiązek opracowania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest zgodny z założeniami i celami przyjętymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ryckim na lata 2021- 2030.

Powyższy Program jest kontynuacją zadań Programu przyjętego pod tą samą nazwą na lata 2014-2020.

Program stanowi podstawę do opracowywania i realizacji programów celowych na rzecz osób niepełnosprawnych i pozyskiwania dodatkowych środków finansowych m. in. w ramach programów Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków UE i innych.

Program wskazuje instytucjom i organizacjom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych działania w kierunku profilaktyki niepełnosprawności, przeciwdziałania i łagodzenia skutków niepełnosprawności oraz aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

3. DIAGNOZA

Negatywne zjawiska społeczne szczególnie intensywnie dotyczą osoby niepełnosprawne. Na kłopoty zdrowotne nakładają się trudności w uzyskaniu zatrudnienia i podnoszenia kwalifikacji, w dostępie do obiektów użyteczności publicznej a także brak zrozumienia potrzeb wynikających z niepełnosprawności.

Zarówno w całym kraju jak i w powiecie ryckim określenie pełnej skali występowania niepełnosprawności i związanych z tym problemów społecznych zarówno dla środowisk osób niepełnosprawnych, jak i ich rodzin jest bardzo trudne i skomplikowane.

Brak jest jednoznacznych danych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych w kolejnych latach. Ustalenie tej liczby jest utrudnione ze względu na istniejące równocześnie systemy orzekania o niepełnosprawności, w ramach których przyznawane są i cofane orzeczenia o niepełnosprawności, jak również niepełne dane uzyskiwane w trakcie badań ludności.

Ostatnie pełne dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2011. Według jego wyników liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła 4 697 500, co stanowiło 12,2% całego społeczeństwa.

Ogólna liczba ludności w województwie lubelskim	2 175 700
Ogólna liczba osób niepełnosprawnych w województwie lubelskim	311 796
Ogólna liczba ludności w powiecie ryckim	59 137
Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie ryckim (które zadeklarowały swoją niepełnosprawność)	7 128 (12,06% mieszkańców powiatu)

Źródło: dane urzędu Statystycznego w Lublinie pochodzące z narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 r.

W Polsce funkcjonują dwa systemy orzecznicze: do celów rentowych oraz pozarentowych. Orzecznictwo do celów rentowych prowadzą lekarze orzecznicy ZUS oraz komisje lekarskie ZUS (grupy specjalne: rolnicy i służby mundurowe są orzekani odpowiednio przez komisje KRUS i komisje MON/MSWiA lecz nie uzyskują statusu osoby niepełnosprawnej). Orzecznictwo do celów pozarentowych prowadzone jest przez powiatowe lub miejskie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Obszar Powiatu Ryckiego objęty jest właściwością terytorialną przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach. Zespół specjalistów: lekarzy, psychologów, pracowników socjalnych, doradców zawodowych określają stopień naruszenia sprawności organizmu i konsekwencji tego stanu dla możliwości podjęcia pracy, pełnienia ról społecznych, jakie człowiek pełni stosownie do wieku, płci, uwarunkowań społecznych, kulturowych itp. oraz ograniczeń w samodzielnej egzystencji. Ich decyzje stwarzają możliwość otrzymania różnych dodatkowych świadczeń przysługujących osobom niepełnosprawnym, np. zasiłku pielęgnacyjnego albo ulgowych przejazdów komunikacją zbiorową.

W orzeczeniu o niepełnosprawności zawierane są wskazania dot. min. uzyskania odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, zakładzie aktywności zawodowej, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych, wydania karty parkingowej.

Wydane orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach dla osób z terenu powiatu ryckiego w latach 2018-2020 z podziałem na kobiety i mężczyzn.

Rok	Dzieci do 16- go roku życia		Osoby powyżej 16-go roku życia	
2017	143		697	
	41	102	369	328
	141		893	
2018	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
	54	87	463	430
	129		920	
2019	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
	41	88	512	408
	126		815	
2020	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
	41	85	419	396
	OGÓLEM		OGÓLEM	
	539		3 325	

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach

Wydane orzeczenia w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla osób z terenu powiatu ryckiego w latach 2017-2020 z podziałem na stopień niepełnosprawności

Rok	Stopień niepełnosprawności znaczny	Stopień niepełnosprawności umiarkowany	Stopień niepełnosprawności lekki	Ogółem
2017	213	400	84	697
2018	281	505	107	893
2019	316	485	119	920
2020	260	467	88	815
OGÓLEM	857	1 457	314	

Źródło: Dane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach.

Analizując dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Puławach za lata 2017 – 2020 dla powiatu ryckiego, należy stwierdzić że w latach 2017-2018 rosła ilość wydanych orzeczeń, przy czym liczba orzeczeń osób powyżej 16 roku życia jest zdecydowanie większa niż dzieci do 16 r.ż.

W 2019r. wśród osób dorosłych więcej orzeczeń wydano kobietom (55,66 %), w przypadku dzieci do 16 roku życia przeważali chłopcy (68,22%). Na przestrzeni ostatnich lat możemy zaobserwować, że zwiększa się sukcesywnie wskaźnik niepełnosprawnych kobiet dorosłych, zaś u dzieci dominują chłopcy na porównywalnym poziomie.

Stopnie niepełnosprawności orzekane są dla osób powyżej 16 roku życia. Największą liczbę osób niepełnosprawnych stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz znacznym.

Dane za 2020r. znacznie odbiegają od reguły i zdają się przeczyć wynikom analizy porównawczej. Sytuacja taka związana jest wystąpieniem sytuacji epidemicznej jak miała miejsce w 2020r. Na podstawie ustawy z dnia 31 marca 2020r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020r. poz. 568) przedłużeniu uległa ważność orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych przez powiatowe i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. W związku z powyższym ww. zespoły w 2020r. wydały znaczne mniej orzeczeń niż w latach ubiegłych.

Powiat Rycki jest regionem województwa lubelskiego z jednej strony posiadającym szereg instytucji i organizacji działających i wspierających środowisko osób niepełnosprawnych, z drugiej zaś liczba osób niepełnosprawnych wymagających wsparcia

i pomocy jest stosunkowo duża i wobec tego zakres i oczekiwania środowiska stają się coraz większe. Powiat rycki tworzy 6 gmin: Ryki, Dęblin, Nowodwór, Steżyca, Ułęż, Kłoczew.

Osoby niepełnosprawne mają znacznie mniejsze od pozostałych osób szanse na zatrudnienie i przez to są szczególnie zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Do końca 2003r. system wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych był w większej mierze ukierunkowany na tzw. chroniony rynek pracy.

Począwszy od 2004r. mechanizmy wynikające ze znowelizowanej ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020r., poz. 426 z późn. zm.) są skierowane przede wszystkim na otwarty rynek pracy z myślą o rozwinięciu mechanizmów powodujących zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.

W społeczeństwie nadal funkcjonuje stereotyp, że ludzie niepełnosprawni mogą być zatrudnieni tylko w zakładach pracy chronionej. Tymczasem mogą oni podejmować pracę na otwartym rynku, jak również prowadzić własną działalność gospodarczą. W Powiecie Ryckim brak jest Zakładów Aktywności Zawodowej, spółdzielni socjalnych. Od wielu lat funkcjonuje Odzieżowa Spółdzielnia Inwalidów w Rykach zatrudniająca osoby niepełnosprawne. Dużą szansą są funkcjonujące supermarkety, np. Intermarche, gdzie zatrudnienia znajdują m.in. uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy

	2018r.	2019r.	2020r
Liczba osób bezrobotnych	1 787	1 567	1 701
Liczba osób niepełnosprawnych	66 (3,70 % ogółu)	72 (4,60 % ogółu)	47 (2,77% ogółu)

Dane dotyczą osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP Ryki i Filii Dęblin i obejmują wszystkich mieszkańców powiatu ryckiego.

Statystyka Urzędu Pracy uwzględnia osoby zarejestrowane jako bezrobotne lub poszukujące pracy, niepozostające w zatrudnieniu. Rozmiar zjawiska jest prawdopodobnie większy od oficjalnych danych. Osoby niepełnosprawne nie podejmują aktywności zawodowej w obawie przed utratą świadczeń. Renta często postrzegana jest jako podstawowe źródło dochodu, zastępujące dochód z pracy, a nie jako rekompensata i wsparcie niezbędne z racji niepełnosprawności.

Zadania finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych stanowią duże wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami. Na realizację zadań powiatu wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Powiat Rycki otrzymał ze środków PFRON w 2020r. 2 400 728,00 zł z czego 6 700,00 zł przeznaczono do dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Rykach na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej.

Ważną rolę w tworzeniu i realizacji programu odgrywa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rykach. Pełni ono szczególną rolę w realizacji i tworzeniu środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym.

Zadania realizowane przez PCPR w Rykach na rzecz osób niepełnosprawnych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rykach udziela pomocy osobom niepełnosprawnym poprzez dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do:

- uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych
- zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze
- zakupu sprzętu rehabilitacyjnego
- działalności kulturalnej, sportowej, turystycznej
- działalności warsztatu terapii zajęciowej
- realizacja programów ogłoszonych przez Radę Nadzorczą PFRON

Nakłady na rehabilitację społeczną w powiecie ryckim w latach 2018-2020 przedstawiają się w sposób następujący:

TURNUSY REHABILITACYJNE		
ROK	ILOŚĆ OSÓB	KWOTA WYDANA
2018	62	106 348,00
2019	93	160 139,00
2020	74	135 398,00

BARIERY ARCHITEKTONICZNE W KOMUNIKOWANIU SIĘ I TECHNICZNE		
2018	45	83 336,00
2019	44	95 546,00
2020	48	169 538,00
SPORT, KULTURA, TURYSTYKA I REKREACJA		
2018	196 (w tym 6 stowarzyszeń)	15 646,00
2019	418 (w tym 7 stowarzyszeń)	18 600,00
2020	182 (w tym 4 stowarzyszenia)	11 800,00

SPRZĘT REHABILITACYJNY		
<i>ROK</i>	<i>LICZBA WNIOSKÓW ROZPATRZONYCH POZYTYWNE</i>	<i>KWOTA WYDATKOWANA</i>
2018	20	36 728,00
2019	35	41 042,00
2020	28	35 598,00

PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE		
<i>ROK</i>	<i>LICZBA WNIOSKÓW ROZPATRZONYCH POZYTYWNE</i>	<i>KWOTA WYDATKOWANA</i>
2018	636	290 668,00
2019	584	254 011,00
2020	474	299 472,00

Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej realizują zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do prowadzenia przez osoby niepełnosprawne samodzielnego i aktywnego życia – w miarę ich indywidualnych potrzeb.

Zajęcia w WTZ przeznaczone są dla osób, które ukończyły 16 lat i posiadają orzeczenie o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej.

W Powiecie Ryckim funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej tj. WTZ w Rykach utworzony w 2003r. przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Rykach oraz WTZ w Dęblinie utworzony w 2004r. przez Urząd Miasta Dęblin.

	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Rykach	Warsztaty Terapii Zajęciowej w Dęblinie
Data utworzenia	15.12.2003r.	14.12.2004r.
Organizator – organ prowadzący	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Rykach	Miasto Dęblin
Liczba uczestników	60 osób	25 osób
Liczba pracowni	12 pracowni	5 pracowni

Kwota wydatkowana na działalność WTZ ze środków PFRON stanowi iloczyn liczby uczestników Warsztatów i kwoty przypadającej na powiat wg algorytmu w danym roku.

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych stanowią 90% kosztów działalności Warsztatów. Samorząd powiatowy współfinansuje działalność WTZ w wysokości, co najmniej 10% tych kosztów.

Rok	Środki PFRON		Środki Powiatu		Razem
	WTZ RYKI	WTZ DĘBLIN	WTZ RYKI	WTZ DĘBLIN	
2018	994 377	414 900	110 486	46 100	1 565 863
2019	1 085 760	452 400	120 640	50 267	1 709 067
2020r.	1 229 760	512 400	136 640	56 935	1 935 735

Pilotażowy Program „Aktywny samorząd”

W 2012r. Samorząd Powiatowy przystąpił do realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd”.

Cel główny programu – wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Warunki uczestnictwa osób niepełnosprawnych w programie oraz formy i zakres udzielanej pomocy uchwalane są przez Zarząd PFRON w formie kierunków działań oraz warunków brzegowych obowiązujących realizatorów pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” w danym roku kalendarzowym.

	Pilotażowy program Aktywny Samorząd	2018r	2019r.	2020r.
MODUL I OBSZAR A	Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (dysfunkcja ruchu)			
	Liczba złożonych wniosków	0	0	1
	Liczba zawartych umów	0	0	1
	Kwota wypłaconego dofinansowania	0	0	5 100,00
	Zadanie 2 i 3 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B			
	Liczba złożonych wniosków	0	1	0
	Liczba podpisanych umów	0	1	0
	Kwota wypłaconego dofinansowania	0	1 990,00	0
	Zadanie 4 – oprzyrządowanie samochodu (dysfunkcja słuchu)			
Liczba złożonych wniosków	X	0	0	
MODUL I OBSZAR B	Zadanie 1 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (znaczny stopień)			
	Liczba złożonych wniosków	4	7	6
	Liczba podpisanych umów	4	6	4
	Kwota wypłaconego dofinansowania	17 341,00	24 608,00	22 302,39
	Zadanie 2 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania			
	Liczba złożonych wniosków	0	0	0
	Zadanie 3 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (umiarkowany stopień - wzrok)			
	Liczba złożonych wniosków	X	1	3
	Liczba podpisanych umów	X	1	3
	Kwota wypłaconego dofinansowania	X	3 620,00	16 776,17
	Zadanie 4 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (stopień umiarkowany – słuch)			
	Liczba złożonych wniosków	X	1	5
	Liczba podpisanych umów	X	1	5
	Kwota wypłaconego dofinansowania	X	2 500,00	18 747,00
	Zadanie 5 – sprawność techniczna posiadanego sprzętu			
Liczba złożonych wniosków	X	0	0	
MODUL I OBSZAR C	Zadanie 1 - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym			
	Liczba złożonych wniosków	X	3	1
	Liczba podpisanych umów	X	3	1
	Kwota wypłaconego dofinansowania	X	22 050,00	6 600,00
	Zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym			
	Liczba złożonych wniosków	8	3	0
	Liczba zawartych umów	8	3	0
	Kwota wypłaconego dofinansowania	15 660,00	7 260,00	0
	Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne			
	Liczba złożonych wniosków	1	1	1
	Liczba zawartych umów	1	1	1
	Kwota wypłaconego dofinansowania	13 950,00	14 108,00	13 985,00
	Zadanie 4 – pomoc w uzyskaniu sprawności technicznej posiadanej protezy			
	Liczba złożonych wniosków	0	0	0
	Zadanie 5 – zakup skutera inwalidzkiego o napędzie elektr. lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego			
Liczba złożonych wniosków	X	2	5	
Liczba zawartych umów	X	2	5	
Kwota wypłaconego dofinansowania	X	10 000,00	34 893,00	
MODUL I OBSZAR D	Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej			
	Liczba złożonych wniosków	0	0	1
	Liczba zawartych umów	0	0	1
	Kwota wypłaconego dofinansowania	0	0	2 700,00

MODUL II	Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	2018r.	2019r.	2020r.
	Liczba złożonych wniosków	56	44	35
	Liczba podpisanych umów	54	44	35
	Kwota dofinansowania wynikająca z zawartych umów	146 597,00	114 894,25	103 844,00

Opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych nie jest tylko obowiązkiem Powiatu, jest także powinnością wobec osób niepełnosprawnych.

Powiatowy program wskazuje kierunki zmian i rozwoju prowadzonej na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych polityki powiatu i innych instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z założeniami programu osoby niepełnosprawne mają prawo do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Wszelkie działania podejmowane dla tej grupy osób są ważnym elementem strategii rozwoju powiatu ryckiego.

Istotą programu jest tworzenie na terenie powiatu ryckiego lokalnych warunków oraz zagwarantowanie i udzielanie osobom niepełnosprawnym takiej pomocy, która umożliwi osiągnięcie jak najlepszej życiowej samodzielności i aktywności przy wykorzystaniu tkwiących w nich potencjalnych zdolności i możliwości.

Program wyznacza kierunki rozwoju oferty wsparcia dla osób niepełnosprawnych, które dostosowane do rzeczywistych potrzeb stanowiąc będą podstawę do sporządzenia konkretnych projektów wcielanych w życie na terenie naszego powiatu. Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna będzie współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych mogących wspierać realizację programu merytorycznie i finansowo, z uwzględnieniem problemów, zasobów i specyfiki poszczególnych jednostek.

Wszelkie działania na rzecz osób niepełnosprawnych mają na celu minimalizowanie skutków niepełnosprawności, zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia, obejmujących:

- wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie niepełnosprawności,
- zapobieganie niepełnosprawności,
- rehabilitację,
- edukację,
- doradztwo i nauczanie zawodowe,
- zatrudnienie i możliwość przekwalifikowania zawodowego,
- ochronę socjalną, ekonomiczną i prawną,

- zaopatrzenie w urządzenia, sprzęt ułatwiający samodzielne funkcjonowanie,
- usuwanie bądź ograniczenie barier w tym architektonicznych, komunikacyjnych, technicznych, w porozumiewaniu się i dostępie do informacji.

Realizacja wskazanych zadań odbywa się we współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, osobami prawnymi, kościołami i związkami wyznaniowymi poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych niezbędnych do ich wykonania.

4. CELE PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH POWIATU RYCKIEGO NA LATA 2021-2030

Cel główny: Wzmocnienie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym oraz dostępie do edukacji.

Celem programu jest zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym powiatu ryckiego poprzez wyrównywanie ich szans w korzystaniu z praw i obowiązków, jakie przysługują obywatelom. Program jest zarazem niezbędnym dokumentem w skutecznym pozyskiwaniu pozabudżetowych środków finansowych pochodzących z funduszy europejskich oraz częściowo z PFRON.

Cele szczegółowe:

1. Włączenie osób niepełnosprawnych w życie społeczne.
2. Podejmowanie działań na rzecz zlikwidowania barier, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia.
3. Aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez priorytetowe traktowanie rehabilitacji zawodowej oraz tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
4. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji.
5. Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością poprzez likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych, transportowych i informacyjnych, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz organizację turnusów rehabilitacyjnych.

4.1 CEL SZCZEGÓŁOWY I

WŁĄCZENIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIE SPOŁECZNE

Uzasadnienie wyboru celu:

Osoby zaliczane do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym niepełnosprawne wymagają kompleksowego wsparcia i stworzenia niezbędnych warunków do integracji ze społeczeństwem. Możliwe jest to między innymi poprzez działania zmierzające do kształcenia umiejętności w zakresie pełnienia ról społecznych, wspieranie samodzielności oraz zdobywanie i aktualizacji kwalifikacji zawodowych.

Niezbędnym w tym celu jest rozwój form i narzędzi aktywnej integracji zarówno w jej wymiarze zawodowym, społecznym jak i edukacyjnym czy zdrowotnym. Ponadto wobec zwiększonej liczby zadań z zakresu pomocy społecznej zmierzających do szerszego niż dotychczas wykorzystania aktywizacyjnych instrumentów wsparcia, konieczne jest wzmocnienie i doskonalenie kadr instytucji odpowiedzialnych za realizację tych zadań. W szczególności dotyczy to pracowników ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, zajmujących się pomocą osobom niepełnosprawnym i prowadzących działania w ramach aktywnej integracji. Służyć temu powinny kompleksowo prowadzone szkolenia i inne formy aktualizowania wiedzy, realizowane w ramach m. in. projektów Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie, programów PFRON zgodnie ze specyfiką i potrzebami regionalnymi w tym zakresie.

Poprzez wsparcie ww. instytucji środowisko osób niepełnosprawnych winno podjąć starania, by w pełni włączyć się w nurt życia społecznego, zwiększyć swoją aktywność i dążyć do pełnego wykorzystania swoich praw.

Należy więc podjąć działania informacyjno-edukacyjne, których efektem będzie zmiana postaw w postrzeganiu i rozumieniu niepełnosprawności, nie tylko przez społeczeństwo, ale i przez same osoby niepełnosprawne.

Działania:

1. Udział osób niepełnosprawnych w projektach systemowych i konkursowych.
2. Tworzenie systemu informacyjnego o usługach dostępnych dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin i otoczenia.
3. Poprawa dostępności osób ze szczególnymi potrzebami do podmiotów administracji publicznej.

4. Podnoszenie świadomości samych osób niepełnosprawnych i ich rodzin w kwestii przysługujących im praw i uprawnień.
5. Tworzenie zespołów wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w celu pobudzenia psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, prowadzonego bezpośrednio z dzieckiem i jego rodziną.
6. Rozbudowanie kompleksowego systemu różnego rodzaju usług, ukierunkowanych na zaspokajanie potrzeb osób wymagających wsparcia społecznego w środowisku lokalnym – w życiu codziennym, prowadzeniu gospodarstwa domowego, edukacji, pracy, w transporcie, dostępie do kultury, sportu, rekreacji.
7. Organizowanie różnych działań na rzecz zapobiegania niepełnosprawności.
8. Pobudzenie aktywności środowiska osób niepełnosprawnych w sferze życia publicznego, kulturalnego i sportowego.
9. Zapewnienie warunków do aktywności publicznej.
10. Zapewnienie równego dostępu do kultury, sportu i rekreacji.
11. Zintegrowanie zasobów i partnerów do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych.

Oczekiwane rezultaty:

1. Sprawny system edukacyjno-informacyjny.
2. Dostępność do informacji (aktualna i łatwo dostępna informacja o pełnej ofercie usług dot. osób niepełnosprawnych)
3. Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie niepełnosprawności.
4. Wzrost uczestnictwa osób niepełnosprawnych w organizowanych imprezach lokalnych.
5. Możliwość dostępu do internetu oraz korzystania z systemów informatycznych typu e-PUAP, SOW (System Obsługi Wniosków – dot. zadań PFRON).
6. Stworzenie i prowadzenie ogólnodostępnej platformy informacyjnej dotyczącej aktualnej oferty jednostek powiatowych i gminnych, organizacji pozarządowych i innych instytucji pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych.
7. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami do skorzystania z usług podmiotów administracji publicznej.
8. Aktywizacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin w życiu publicznym, kulturalnym i sportowym.

9. Podnoszenie poziomu świadomości społeczności lokalnej na temat praw, potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych.
10. Zintegrowanie środowiska osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną.
11. Spójna polityka powiatowa na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.
12. Powstawanie środowiskowych form wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych.

4.2 CEL SZCZEGÓŁOWY II

AKTYWIZACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH POPRZEZ PRIORYTETOWE TRAKTOWANIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ ORAZ TWORZENIE MIEJSC PRACY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Uzasadnienie wyboru celu:

Praca stanowi ważny element życia społecznego – jest źródłem utrzymania, wpływa na pozycję społeczną, umożliwia samorealizację oraz nawiązywanie kontaktów społecznych. Dla wielu osób niepełnosprawnych praca jest dodatkowo istotnym elementem rehabilitacji społecznej.

Jednocześnie osoby niepełnosprawne są jedną z grup będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wpływa na to kilka czynników:

- niskie wykształcenie,
- stereotypowe przekonania pracodawców o mniejszej efektywności i niekonkurencyjności osób niepełnosprawnych na rynku pracy,
- biurokratyczne trudności z uzyskaniem dofinansowania i refundacji, o jaki mogą starać się pracodawcy zatrudniający osoby z niepełnosprawnościami.

Dodatkowo szereg nieporozumień rodzą wątpliwości, czy osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o niezdolności do pracy (orzeczenia ZUS) mogą w ogóle pracować. Również ograniczone możliwości łączenia renty z zarobkami nie zachęcają do podejmowania zatrudnienia. Wszystkie te czynniki wpływają demotywująco na osoby niepełnosprawne.

Wspieranie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych staje się coraz istotniejszym elementem polityki społecznej, o czym świadczą działania podejmowane w tym zakresie przez instytucje administracji państwowej, samorządy oraz organizacje pozarządowe.

Rehabilitacja zawodowa ma ogromne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania psychicznego, społecznego oraz integracji ze środowiskiem lokalnym. Praca zgodna z kwalifikacjami daje osobom niepełnosprawnym szansę uczestnictwa w życiu społeczno-

gospodarczym oraz jest gwarantem poczucia własnej wartości i samorealizacji, samodzielności materialnej.

Działania:

1. Doradztwo oraz szkolenia dla pracodawców w zakresie obsługi dofinansowania i refundacji kosztów zatrudnienia oraz innych procedur związanych z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.
2. Prowadzenie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, pośrednictwa pracy oraz szkoleń dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.
4. Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych w skali powiatu.

Oczekiwane rezultaty:

1. Zwiększenie liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej i zakładach aktywności zawodowej oraz na otwartym rynku pracy.
2. Zwiększenie oferty szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych.
3. Zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.
4. Promocja osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
5. Zatrudnienie wspomagane osób niepełnosprawnych.
6. Integracja osób niepełnosprawnych poprzez wyjście na rynek pracy.

4.3. CEL SZCZEGÓŁOWY III

WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ZAKRESIE DOSTĘPU DO EDUKACJI

Uzasadnienie wyboru celu:

Wszystkie osoby niepełnosprawne, niezależnie od charakteru i stopnia niepełnosprawności mają prawo do bezpłatnej oświaty i kształcenia zgodnego z ich preferencjami i możliwościami. Zgodnie ze standardami ONZ: „(...) państwo powinno brać pod uwagę zasadę równych szans w zakresie edukacji podstawowej, średniej i wyższej, o charakterze integracyjnym, dla niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i dorosłych. Państwo powinno zagwarantować, by kształcenie osób niepełnosprawnych stanowiło integralną część systemu oświaty”.

Zgodnie ze współczesnymi tendencjami w pedagogice rozwój dziecka przebiega najlepiej w środowisku rówieśniczym. Proces dydaktyczno-wychowawczy przebiegający w środowisku rówieśników pełnosprawnych maksymalnie przygotowuje uczniów dotkniętych niepełnosprawnością do życia w społeczeństwie. Również dorosłe osoby niepełnosprawne powinny mieć możliwość zdobywania wykształcenia na poszczególnych poziomach edukacji lub podwyższania swoich kwalifikacji. Problemem jest jednak zapewnienie odpowiedniej oferty edukacyjnej dla młodzieży niepełnosprawnej z orzeczoną potrzebą kształcenia specjalnego na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej.

Bardzo ważnym aspektem dotyczącym dorosłych osób niepełnosprawnych jest dostęp do edukacji na poziomie wyższym, a co za tym idzie możliwość otrzymania dofinansowania ze środków PFRON na ten cel, a także dostosowanie budynków uczelni do potrzeb niepełnosprawnych studentów.

Działania:

1. Rozszerzenie oferty placówek specjalistycznych dla poszczególnych niepełnosprawności oraz dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i pomocy jego rodzinie.
2. Prowadzenie doradztwa metodycznego oraz szkoleń dla dyrektorów, nauczycieli, specjalistów z przedszkoli i szkół (ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych) oraz innych placówek oświatowych pracujących z uczniami niepełnosprawnymi jak również dla rodziców i uczniów niepełnosprawnych.
3. Dostosowanie oferty szkół kształcących osoby niepełnosprawne do potrzeb rynku pracy, z uwzględnieniem preferencji tych osób oraz wspieranie niepełnosprawnych absolwentów szkół w planowaniu dalszego kształcenia i kariery zawodowej.
4. Opracowanie standardu realizacji usług asystenta ucznia/studenta niepełnosprawnego.
5. Wspieranie edukacji ustawicznej osób niepełnosprawnych (uczenie się przez całe życie).
6. Dostosowanie architektoniczne wszelkich placówek edukacyjnych.

Oczekiwane rezultaty:

1. Zwiększenie liczby przedszkoli integracyjnych oraz klas integracyjnych w szkołach.
2. Zwiększenie świadomości wśród nauczycieli, wychowawców w zakresie edukacji, kształcenia i potrzeb uczniów niepełnosprawnych.
3. Zwiększenie ilości dorosłych osób niepełnosprawnych kontynuujących naukę na wyższym poziomie i podwyższających swoje kwalifikacje.

4. Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych uniemożliwiających dostęp do jednostek oświatowych.
5. Zwiększenie ilości szkoleń, seminariów, kursów oraz innych form doradztwa i doszkalania dla pedagogów i rodziców.
6. Wprowadzenie usług asystenta ucznia i studenta niepełnosprawnego.

4.4. CEL SZCZEGÓŁOWY IV

OGRANICZANIE SKUTKÓW NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI POPRZEZ LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH W KOMUNIKOWANIU SIĘ, TECHNICZNYCH I TRANSPORTOWYCH I INFORMACYJNYCH, ZAOPATRZENIE W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I UDZIAŁ W TURNUSACH REHABILITACYJNYCH

Uzasadnienie wyboru celu:

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata. Wynika to z powszechności i rozmiaru tego zjawiska. Z niepełnosprawnością fizyczną wiąże się ponadto zazwyczaj tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niemożność pełnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) osoba niepełnosprawna to taka, która nie może samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznej lub psychicznej.

Osoba niepełnosprawna jest jednostką w pełni swych praw znajdującą się w sytuacji upośledzającej ją stworzonej przez bariery środowiskowe, ekonomiczne i społeczne, których nie może tak jak inni ludzie przezwyciężyć wskutek występujących w niej uszkodzeń.

Bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe, w komunikowaniu się i techniczne są jednym z najistotniejszych ograniczeń utrudniających, a często wręcz uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługującego im prawa do pełnego życia i zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi.

Bardzo ważnym do zrealizowania zadaniem jest likwidacja barier architektonicznych i urbanistycznych w budynkach użyteczności publicznej, w tym w zakładach opieki zdrowotnej i placówkach edukacyjnych, a także wyposażenie obiektów służących rehabilitacji

osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny oraz wszelkie działania zmierzające do pozyskania funduszy na ten cel.

Działania:

1. Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.
2. Likwidacja barier w komunikowaniu się i technicznych.
3. Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej i infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych (poprawa nawierzchni chodnikowych, obniżanie krawężników, oznakowanie przejść dla pieszych).
4. Stworzenie dostępu do rehabilitacji, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych.
5. Tworzenie warunków społecznej komunikacji osób niepełnosprawnych.
6. Rehabilitacja społeczna poprzez turnusy rehabilitacyjne.
7. Likwidacja barier transportowych, w poruszaniu się, likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym poprzez programy PFRON.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost ilości obiektów użyteczności publicznej pozbawionych barier architektonicznych.
2. Wyznaczenie miejsc parkingowych przed budynkami użyteczności publicznej.
3. Wzrost ilości mieszkań przystosowanych dla osób niepełnosprawnych.
4. Likwidacja barier utrudniających osobom niepełnosprawnym poruszanie się po terenie.
5. Większa samodzielność i niezależność osób niepełnosprawnych.
6. Wyposażenie w środki transportu instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi (z dofinansowaniem PFRON).
7. Zmniejszenie ilości osób pozostających w domu z powodu barier architektonicznych i komunikacyjnych.
8. Wzrost dostępności do sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i pomocniczego.
9. Integrowanie się osób niepełnosprawnych poprzez udział w turnusach rehabilitacyjnych.
10. Wyjście na rynek pracy osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier transportowych.

5. HARMONOGRAM REALIZACJI CELÓW SZCZEGÓWYCH NA LATA 2021-2030

CEL SZCZEGÓLWY I – PROMOWANIE AKTYWNYCH FORM WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Działania	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Źródło finansowania
Udział osób niepełnosprawny w projektach systemowych i konkursowych	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie szkoleń, kursów i warsztatów - Promowanie aktywnych form wsparcia dot. integracji społecznej, edukacyjnej, zdrowotnej, zawodowej (realizowanie projektów unijnych). 	Samorząd powiatowy, PCPR, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	Praca ciągła	Środki unijne, PFRON, środki samorządowe
Organizowanie różnych działań na rzecz zapobiegania niepełnosprawności	<ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie różnorodnych form mieszkalnictwa dla osób niepełnosprawnych - Kształtowanie postaw sprzyjających integracji osób niepełnosprawnych 			
Zintegrowanie zasobów i partnerów do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie warunków do powstania nowych i wspierania istniejących organizacji pozarządowych i grup wsparcia działających na rzecz osób niepełnosprawnych. - Szkolenia, konferencje na szczeblach samorządów lokalnych dla radnych i urzędników instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych 			
Tworzenie systemu informacyjnego o usługach dostępnych dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> - Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, informatorów, plakatów) w budynkach użyteczności publicznej na terenie powiatu. - Promowanie jednostek i organizacji pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin. 	Samorząd powiatowy, PCPR, samorządy gminne, OPS-y, organizacje pozarządowe, inne instytucje	Praca ciągła	Środki samorządowe, środki PFRON, środki unijne, środki zewnętrzne
Podnoszenie świadomości samych osób niepełnosprawnych i ich rodzin w kwestii przysługujących im praw i możliwości.	<ul style="list-style-type: none"> - Akcje informacyjne, spotkania, punkty konsultacyjne, porady 			
Zapewnienie warunków do aktywności publicznej.	<ul style="list-style-type: none"> - Wdrożenie w urzędach załatwiania spraw drogą elektroniczną poprzez mi.in wykorzystanie systemów informatycznych e- PUAP, SOW – dot. zadań PFRON 			
Poprawa dostępności osób ze szczególnymi potrzebami do podmiotów administracji publicznej.	<ul style="list-style-type: none"> -Wyznaczenie koordynatora do spraw dostępności. - Wdrożenie działań na rzecz poprawy dostępności podmiotu publicznego oraz utrzymanie dostępności na odpowiednim poziomie 			
Tworzenie zespołów wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w celu pobudzenia psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole, prowadzonego bezpośrednio z dzieckiem i jego rodziną.	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie zajęć w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i jego rodziny. 	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, zakłady opieki zdrowotnej	Praca ciągła	Środki samorządowe, środki zewnętrzne, środki uzyskane przez organizacje pozarządowe

Rozbudowanie kompleksowego systemu różnego rodzaju usług, ukierunkowanych na zaspokajanie potrzeb osób wymagających wsparcia społecznego w środowisku lokalnym – w życiu codziennym, prowadzeniu gospodarstwa domowego, edukacji, pracy, w transporcie, w dostępie do kultury, sportu, rekreacji.	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie usług wspierających dla osób niepełnosprawnych. - Rozwijanie różnorodnych form dziennych ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych. 	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, PCPR,	Praca ciągła	Środki samorządowe, środki PFRON, środki organizacji pozarządowych, środki uzyskane od sponsorów, środki zewnętrzne
Pobudzanie aktywności środowiska osób niepełnosprawnych w sferze życia publicznego, kulturalnego i sportowego.	<ul style="list-style-type: none"> - Szkolenia dzieci, młodzieży i dorosłych z zakresu udzielania pomocy przedmedycznej. - Zapewnienie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w organizowanych imprezach ogólnodostępnych - Włączanie twórców niepełnosprawnych w życie kulturalne powiatu. Popularyzacja twórczości artystycznej i sportu jako form samorealizacji. 			
Zapewnienie równego dostępu do kultury, sportu i rekreacji.	<ul style="list-style-type: none"> - Przystosowanie obiektów urzędowych, sportowych i kulturalnych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności. - Wspieranie sportu i rekreacji osób niepełnosprawnych, poprzez organizowanie i wspieranie wycieczek, pikników, festynów integracyjnych i imprez sportowych. 			

CEL SZCZEGÓŁOWY II – AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH POPRZEC PRIORYTETOWE TRAKTOWANIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ ORAZ TWORZENIE MIEJSC PRACY DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Zadanie	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Źródło finansowania
Doradztwo oraz szkolenia dla pracodawców w zakresie obsługi dofinansowania i refundacji kosztów zatrudnienia oraz innych procedur związanych z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.	<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie systemu współpracujących ze sobą instytucji zajmujących się aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych (system wymiany informacji pomiędzy instytucjami rynku pracy). - Informowanie pracodawców o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych. - Propagowanie informacji o możliwości zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy utworzonego przez pracodawcę dla osoby niepełnosprawnej. - Tworzenie Zakładów Aktywności Zawodowej i spółdzielni socjalnych. 	PUP, PCPR, OPS, samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe,	Praca ciągła	Środki PFRON, środki unijne, środki samorządowe, środki zewnętrzne
Prowadzenie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, pośrednictwa pracy oraz szkoleń dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> - Propagowanie usług doradców zawodowych i psychologów pomagających w wyborze odpowiedniego zawodu. - Udział w projektach unijnych celem zdobycia nowych kwalifikacji lub przekwalifikowania. 	PUP	Praca ciągła	Fundusz pracy, środki PFRON inne środki, środki unijne

Dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.	<ul style="list-style-type: none"> - Dążenie do dostosowania uczelni wyższych dla potrzeb osób niepełnosprawnych. - Wprowadzenie nowych profili kształcenia. - Dążenie do nabycia umiejętności uczestników WTZ z Ryk i Dębina w celu podjęcia zatrudnienia lub powrotu na rynek pracy. 	Samorząd powiatowy, samorządy gminne, placówki oświatowe, PUP, kuratorium oświaty	Praca ciągła	Środki samorządowe, Funduszu Pracy, inne środki, środki unijne
Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych w skali powiatu.	<ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie zatrudnienia przejściowego, chronionego, spółdzielczości socjalnej i innych przedsięwzięć z obszaru ekonomii społecznej. - Organizowanie praktyk, staży i prac interwencyjnych dla niepełnosprawnych absolwentów szkół i studiów wyższych (m. in. subsydiowanymi przez Fundusz Pracy lub ze środków PFRON). - Propagowanie pożyczek dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo wniesienia wkładu do spółdzielni socjalnej 	PUP, samorząd gminny i powiatowy, organizacje pozarządowe	Praca ciągła	Środki budżetowe, środki samorządowe, Fundusz Pracy, środki PFRON, środki wykonawców

CEL SZCZEGÓŁOWY III - WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ZAKRESIE DOSTĘPU DO EDUKACJI

Zadanie	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Źródło finansowania
Rozszerzenie oferty placówek specjalistycznych dla poszczególnych niepełnosprawności oraz dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i pomocy jego rodzinie.	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie możliwości konsultacji medycznych (neurologicznych, psychiatrycznych, kardiologicznych, laryngologicznych, okulistycznych, rehabilitacyjnych itp.) w zależności od potrzeb dziecka objętego wczesnym wspomaganie w wyznaczonych placówkach służby zdrowia. - Zwiększenie ilości miejsc w placówkach integracyjnych (zarezerwowanie w budżetach samorządów środków na tworzenie klas/grup integracyjnych). Doposażenie bazy dydaktycznej oraz socjalno-bytowej placówek specjalnych Zwiększenie liczby przedszkoli dla dzieci niepełnosprawnych 	Placówki edukacyjne, kuratorium oświaty, samorząd powiatowy, gminny, poradnie psychologiczno-pedagogiczne	Praca ciągła	Środki budżetowe, środki powiatowe i gminne
Prowadzenie doradztwa metodycznego oraz szkoleń dla dyrektorów, nauczycieli, specjalistów z przedszkoli i szkół (ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych) oraz innych placówek oświatowych pracujących z uczniami niepełnosprawnymi jak również dla rodziców i uczniów niepełnosprawnych.	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie szkoleń z zakresu kompetencji społecznych oraz umiejętności zawodowych uwzględniających różnorodne potrzeby i możliwości osób niepełnosprawnych. - Stałe wspieranie metodyczne nauczycieli oraz podnoszenie ich kwalifikacji w zakresie form i metod pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. 	Kuratorium oświaty, samorząd powiatowy, gminny	Praca ciągła	Środki samorządowe, budżetowe

.Dostosowanie oferty szkół kształcących osoby niepełnosprawne do potrzeb rynku pracy, z uwzględnieniem preferencji tych osób oraz wspieranie niepełnosprawnych absolwentów szkół w planowaniu dalszego kształcenia i kariery zawodowej.	<ul style="list-style-type: none"> - Nawiązanie współpracy z wydziałami oświaty jednostek samorządu terytorialnego, placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie zgłaszanych potrzeb. - Monitorowanie potrzeb. - Wspieranie absolwentów w dalszym rozwoju. 	PCPR, samorząd powiatowy, kuratorium oświaty	Praca ciągła	Środki PFRON, środki wykonawców, środki samorządowe
Dostosowanie architektoniczne wszelkich placówek edukacyjnych.	- Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych, technicznych oraz w komunikowaniu się.			
Wspieranie edukacji ustawicznej osób niepełnosprawnych (uczenie się przez całe życie).	<ul style="list-style-type: none"> - Rozszerzenie oferty szkoleniowej i propagowanie szkoleń finansowanych ze środków PFRON oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. - Propagowanie rozwiązań wspierających uzyskanie wyższego wykształcenia oraz uzyskania dofinansowania – program „Aktywny samorząd”. 			
Opracowanie standardu realizacji usług asystenta ucznia/studenta niepełnosprawnego.	<ul style="list-style-type: none"> - Integracja uczniów niepełnosprawnych z rówieśnikami ze szkół ogólnodostępnych. - Uświadamianie środowiska osób niepełnosprawnych o konieczności podnoszenia wykształcenia i kwalifikacji. 	PCPR, organizacje pozarządowe, szkoły i uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe	Praca ciągła	Środki PFRON, środki samorządowe

CEL SZCZEGÓŁOWY IV - OGRANICZANIE SKUTKÓW NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI POPRZEZ LIKWIDACJE BARIER ARCHITEKTONICZNYCH W KOMUNIKOWANIU SIĘ, TECHNICZNYCH, TRANSPORTOWYCH I INFORMACYJNYCH, ZAOPATRZENIE W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I UDZIAŁ W TURNUSACH REHABILITACYJNYCH.

Zadanie	Sposób realizacji	Wykonawcy	Termin realizacji	Źródło finansowania
Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych.	- Dofinansowanie ze środków PFRON do likwidacji barier architektonicznych	Samorząd powiatowy, PCPR,	Praca ciągła	Środki PFRON, środki wykonawców
Likwidacja barier w komunikowaniu się i technicznych	- Dofinansowanie ze środków PFRON do likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych			
Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej i infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych (poprawa nawierzchni chodnikowych, obniżanie krawężników, oznakowanie przejść dla pieszych).	<ul style="list-style-type: none"> - Propagowanie i inicjowanie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej na terenie powiatu. - Egzekwowanie prawa przez służby budowlane w zakresie budownictwa bez barier i doradztwo merytoryczne. - Dostosowanie toalet do potrzeb osób niepełnosprawnych. - Wyznaczanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych przed budynkami użyteczności publicznej i na osiedlach mieszkalnych. - Wykonanie wind dźwigowych lub podjazdów przy obiektach użyteczności publicznej. 			

Stworzenie dostępu do rehabilitacji, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych.	<ul style="list-style-type: none"> - Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i pomocniczego. - Wyposażenie obiektów służących rehabilitacji w sprzęt rehabilitacyjny. 	PCPR	Praca ciągła	Środki PFRON, środki zewnętrzne, środki unijne
Tworzenie warunków społecznej komunikacji osób niepełnosprawnych.	<ul style="list-style-type: none"> - Informowanie zainteresowanych osób niepełnosprawnych oraz innych organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych o możliwości korzystania ze środków PFRON w celu likwidacji wszelkich barier. 	Samorząd powiatowy, gminny, PCPR	Praca ciągła	Środki PFRON, środki budżetowe – gminne i powiatowe, środki wykonawców
Rehabilitacja społeczna poprzez turnusy rehabilitacyjne.	<ul style="list-style-type: none"> - Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych. 	PCPR	Praca ciągła	Środki PFRON,
Likwidacja barier transportowych, w poruszaniu się, likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym poprzez programy PFRON	<ul style="list-style-type: none"> - Zakup środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostek organizacyjnych powiatu, gmin i organizacji pozarządowych. - Zwiększenie dostępności i dostosowanie środków transportu komunikacji publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. - Dofinansowanie do zakupu specjalistycznego sprzętu elektronicznego i oprogramowania oraz szkoleń w zakresie obsługi tego sprzętu, wózków z napędem elektrycznym, protez kończyn, w których zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne – Aktywny samorząd. - Dofinansowanie do pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej wózków z napędem elektrycznym oraz protez kończyn, w których zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne – Aktywny samorząd. 	Samorząd powiatowy, gminny, PCPR	Praca ciągła	Środki PFRON

6. SPÓJNOŚĆ PROGRAMU Z INNYMI PROGRAMAMI KRAJOWYMI, WOJEWÓDZKIMI I POWIATOWYMI

Założenia Programu nawiązują do programów wojewódzkich: Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego, Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021 – 2030.

Program nawiązuje także do Strategii Rozwoju Lokalnego Powiatu Ryckiego 2015-2022 oraz ściśle koresponduje z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2030.

Ponadto jest zgodny z założeniami i celami przyjętymi oraz usankcjonowanymi w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

- Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych,
- Kodeksie pracy w zapisach zabraniających dyskryminacji wobec osób niepełnosprawnych w stosunku pracy,
- Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach Osób Niepełnosprawnych.

Założenia Programu obejmujące działania zgrupowane w czterech obszarach rozszerzają i uzupełniają wyżej wymienione programy o zadania istotne z punktu widzenia obecnych problemów i potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych w powiecie ryckim.

Do jego realizacji zaangażowane muszą być wszystkie samorządy gminne oraz podległe im jednostki zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych a także wspierające je lokalne organizacje pozarządowe.

7. UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021 – 2030 jest dokumentem służącym realizacji lokalnej polityki społecznej. Stanowi podstawę do aplikowania o środki finansowe na realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ich integracji ze środowiskiem oraz aktywności zawodowej i społecznej.

Opracowanie programu jest jednocześnie wykonaniem delegacji zawartej w art. 35a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, który nakłada na powiaty obowiązek „opracowania i realizacji, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych”

O ile działania z zakresu rehabilitacji zawodowej dotyczą osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym, o tyle działania z zakresu rehabilitacji społecznej dotyczą osób niepełnosprawnych od wczesnego dzieciństwa do późnej starości, wraz ze wszystkimi zróżnicowanymi problemami. Z tych względów, poza ujętymi w programie zadaniami o charakterze uniwersalnym, takimi jak znoszenie barier utrudniających funkcjonowanie w środowisku domowym, czy zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, sporo uwagi poświęcono znoszeniu barier mentalnych.

Zintegrowanie wszelkich działań, inicjatyw społecznych, usprawnienie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym jest zadaniem na wiele lat, ale dającym szansę osobom niepełnosprawnym na poprawę warunków ich życia oraz pełniejszą integrację ze środowiskiem ludzi zdrowych.

Program ma charakter otwarty, uzasadniający możliwość zmian lub wprowadzenie dodatkowych zapisów w przypadku pojawienia się nowych form prawnych, zmian organizacyjnych lub potrzeb społecznych, które będą uzasadniały zmianę powyższego Programu.

8. ADRESACI PROGRAMU:

Program skierowany jest do:

- osób z niepełnosprawnością
- rodzin z osobą/mi z niepełnosprawnością
- jednostek samorządu terytorialnego
- organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami

9. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU:

Program jest realizowany na rzecz osób z niepełnosprawnościami zamieszkałymi na terenie powiatu ryckiego.

10. PARTNERZY:

1. Samorząd powiatowy,
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR),
3. Samorządy gminne,
4. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
5. Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS),
6. Dzienny Ośrodek Wsparcia, Dom Pomocy Społecznej,
7. Warsztaty Terapii Zajęciowej,
8. Organizacje pozarządowe,
9. Kuratorium Oświaty,
10. Placówki oświatowe,

11. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne,
 12. Zakłady Opieki Zdrowotnej,
 13. Kluby sportowe,
 14. Placówki kulturalne,
 15. Grupy wolontariuszy,
- Inne instytucje, osoby fizyczne

11. MONITOROWANIE:

Realizacja Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2030 monitorowana będzie:

- w zakresie rehabilitacji społecznej – poprzez roczne sprawozdania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rykach
- w zakresie rehabilitacji zawodowej – poprzez sprawozdania Powiatowego Urzędu Pracy w Rykach